

RTÜK Yasası Hakkında İnternet Kurulu Üyelerinin Ortak Deklerasyonu

Parlamento'da Anayasa Komisyonu'nda RTÜK yasası görüşmeleri sırasında basın yasasında bazı değişiklikler ve bu arada internete yönelik bazı düzenlemeler getirildi. Bu parlamentomuzun internet konusunda almakta olduğu ilk karardır. Bizler, aşağıda imzaları bulunan internet Kurulu üyeleri olarak internet ile ilgili düzenlemelerin gündeme geldiği bir ortamda aşağıdaki açıklamaları yapmayı gerekli görüyoruz.

İnternet Kurulu, 1998 Ocak ayında Ulaştırma Bakanı Necdet Menzir'in oluru ile İnternet Üst Kurulu adıyla çalışmalarına başlamıştı. İnternet Kurulu'nun asli görevi Ulaştırma Bakanlığı ve Türkiye'ye, internetin sağlıklı bir şekilde gelişmesi amacıyla danışmanlık yapmaktır. Bir başka deyişle, internetin önünü açmak için entellektüel liderlik yapmak ve çözümlerin oluşması için bir platform oluşturmaktır. Kurul, görevinin interneti kısıtlamak değil önünü açmak olduğu bilinciyle, RTÜK benzeri çağrışımlar yaptığı için adından Üst ifadesini kaldırmıştır. Kurul kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının yaklaşık eşit katılımından oluşmuştur.

Yüce parlamentomuz, RTÜK yasasına internete yönelik eklemeler yaparken, İnternet Kurulu, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarından görüş alma olanağı bulamamıştır. İnternet Kurulu üyeleri, öğretim üyesi, sivil toplum önderi ve bir yurttaş olarak, bildiklerimizi ve düşündüklerimizi, kısaca uzmanlığımızı bu toplumla paylaşmanın görev ve sorumluluğun bilinciyle bu açıklamayı yapıyoruz.

İnternet Devrimi Sanayi Devriminden Daha Önemlidir

Avrupa Birliği, internetin temsil ettiği değişimin, sanayi devriminden daha önemli bir gelişmeyi temsil ettiğini resmi dökümanlarında ilan etmiştir. Bu değişimin insanlığı yeni bir toplum biçimine götürdüğünü, adına Bilgi/Bilişim Toplumu dediğimiz bu toplum biçiminde, birey, beyinsel emek, bilgi, bilim, teknoloji, araştırma-geliştirmenin ve özellikle bilgi teknolojilerinin itici güç olduğunu biliyoruz. İnternet, yaşamın tüm boyutlarını; çalışma, üretim, ticaret, iş yapma, eğlence, öğrenme, yönetim biçimlerini köklü olarak değiştirmektedir.

ABD'den Singapur'a, İrlanda'dan İsrail'e dünyanın bir çok ülkesi interneti gelişme stratejilerinin bir parçası yapmışlardır. İnterneti geliştirmek, ekonomik ve toplumsal yaşamın ve yönetimin etkin bir parçası yapmak için ulusal politikalar geliştirmekte, teşvik ve düzenleme mekanizmaları kurmakta, eylem planları yapmakta ve hayata geçirmektedirler. Bu konuda Avrupa Birliği'nin, e-Avrupa girişimi özellikle dikkat çekicidir.

İnternet En Az Avrupa Birliği Kadar Önemlidir

İnternet bireyler, kurumlar ve ülkeler için stratejik önemdedir. Bu

*Doç. Dr.
Mustafa Akgül
(Bilkent
Üniversitesi),
Prof. Dr. M.
Ufuk
Çağlayan
(Boğaziçi
Üniversitesi),
Prof. Dr. İ.
Ethem
Derman*

(Ankara
Üniversitesi),
Y. Doç. Dr.
Attila Özgüt
(ODTÜ),
Yasemin Altun
(Türkiye
Bilişim
Derneği-TBD),
Bülent Gönc
(Türkiye
Bilişim Vakfı-
TBV), Ümit
Atalay
(Türkiye
Bilişim
Sanayicileri
Derneği -
TUBISAD),
Mehmet
Çelebiler (Tüm
Telekomünikasyon
İşadamları
Derneği-
TUTED),
Orhan Göksal
(Türk
Elektronik
Sanayicileri
Derneği-
TESİD),
Engin
Karakaya
(İnternet
Servis
Sağlayıcıları
Derneği-
TISSAD),
Hakan Akan
(İnternet
Servis
Sağlayıcıları
Derneği-
TISSAD),
Çağatay
Arslan
(İnternet
Servis
Sağlayıcıları
Derneği-
TISSAD),
Gökhan
Sungur

teknolojilerde geri kalan ülkeler, kurumlar ve bireyler ciddi bir tehdit altındadır. Matbaa ve sanayi devrimini kaçırarak Türkiye'nin, internet devrimini kaçırma gibi bir lüksü yoktur. İnternet Türkiye için, bir tercih meselesi değildir; bir zorunluluktur. Dünya ile bütünleşmek, Avrupa Birliği'ne girmek isteyen Türkiye'nin, internette geç kalmak gibi bir lüksü yoktur. Türkiye'nin, internet ve temsil ettiği teknolojileri en az Avrupa Birliği kadar ciddiye alması gerekir. İnterneti algılayamamış, geri kalmış bir Türkiye'nin Avrupa Birliği hayali olamaz. Öte yandan, interneti ekonomik ve toplumsal yaşamın bir parçası yapmış bir Türkiye, Avrupa Birliği'nin doğal ortağı olacaktır. Avrupa Birliği, 99 yılı Aralık ayında e-Avrupa girişimini başlatmıştır. E-avrupa, Avrupa'nın rekabet üstünlüğünü korumak, gelişmekte olan bilişim devriminden yeteri kadar yararlanmak amacıyla başlatılan bir siyasal girişimdir. Ana sloganı, her bireyi, evi, iş yerini, okulu ve devlet dairesini internete taşımaktır; bunun içinde ucuz, güvenilir ve kolay internet, insanları bu teknolojilerde yetkin kılmak ve internet kullanımını yaygınlaştırmak hedefleri seçilmiştir.

Pire İçin Yorgan Yakmayalım

Üzülerek belirtmek istiyoruz ki, ülkemiz interneti bu kapsamda algılayamamıştır. Ülkemizi bilişim ve internet devrimine hazırlayacak vizyon, örgütlenme, mekanizma, eylem planı ve somut projeler yoktur. Bugün, web sayfası, bilgi işlem birimi ve yerel ağı olmayan bakanlıklarımız bile var. Biz hükümet ve parlamentomuzdan, Türkiye İnternetinin önünü açacak politika, mekanizma ve projeler: Altyapıya yatırım yapılması, evrensel hizmet anlayışı ile her yerde ucuz, güvenilir ve kolay internete sağlanması, ülkenin insan gücü açığı için planlar, kamunun internet taşınması için projeler bekliyoruz. E-Avrupa'dan esinlenmiş, ama ayakları yerde, bir e-Türkiye görmek istiyoruz.

Bu koşullar altında parlamentomuzun internet konusunda gündemine aldığı ilk düzenlemenin, kısıtlamalara ve cezai yaptırımlara yönelik olması tüm internet sektöründe hayal kırıklığı yaratmıştır. Haklı nedenlerle de olsa, yapılmak istenilenin, yanlış teşhis ve yanlış tedavi olduğunu, hedeflenen amaca ulaşmanın mümkün olmadığını, aksine Türkiye İnternetine ciddi bir darbe vuracağını belirtmek zorundayız. Yapılmak istenilen düzenlemeler, internetin ruhuna aykırı ve başarı şansı olmayan önlemlerdir. Düzenlemenin hedefi olan kesimler kolayca, yurt dışında etkinliklerine devam edecekler; ama masum vatandaşlar, iş yerleri, KOBİ' ler, okullar tedirgin olacak, zarar göreceklerdir. İnternet sektörü kötü yönde etkilenecek, insanların konuşma, yazma ve paylaşma arzuları frenlenecektir.

Öncelikle, interneti geleneksel basın-yayın veya medyalarla aynı kefeye koymak önemli bir kategorik hatadır. İnternet hayatın bir çok boyutuyla kesişir. Basın ve medyanın uzantısı olmak bunlardan yalnızca bir tanesidir. İnternette alışveriş veya iş yapabilirsiniz; bu anlamda internet bir dükkandır, bankadır, işyeridir veya bunların bir uzantısıdır. İnternette araştırıp öğrenebilir, ders alabilir, bilimsel araştırma yapıp sonuçlarını yayımlayabilirsiniz; bu anlamda bir kütüphane, bir üniversite veya araştırma kurumudur. İnternette özel bir mektup gönderebilirsiniz veya bir grup arkadaşınızla sohbet edebilirsiniz; bu anlamda kişisel ve mahrem bir iletişim ortamıdır.

**(İnternet
Servis
Sağlayıcıları
Derneği -
TISSAD),
Hülya Pekşirin
(Türkiye
Barolar
Birliği), Fikret
İlkiz (Türkiye
Gazeteciler
Cemiyeti),
Ahmet Tezcan
(4. Kuvvet
Medya),
Doğan Atılgan
(Türk
Kütüphaneciler
Derneği-TKD),
Çağatay
Özdoğru
(Global One),
Şeref Oğuz
(BT/Haber),
Okan
Cengaver
(Aria)**

İnternette değişik insanlarla tanışabilir, değişik konularda sohbet edebilirsiniz; bu anlamda kamuya açık bir sosyal ortamdır. İnternette sivil toplum hareketleri yapılabilir; bu anlamda derneklerin, vakıfların bir parçası olabilir. Bu örnekler hayatın her alanına çoğaltılabilir. İnterneti yalnızca matbaa, radyo, televizyon çizgisinde en son medya icadı olarak görmek, bu teknolojinin doğası hakkında önemli bir yanılgıya düşmektir.

İnternet kimsenin planlamadığı bir şekilde gelişmekte, yerleşmiş kurumları zorlamakta ve çözümü zor sorunlar üretmektedir. Matbaanın yaygın kullanımı veya sanayi devrimi daha az sancılı olmamıştır. İnternet fikri haklar, bireysel haklar, vergi, gümrük, kimlik tespiti, işlem kaydı gibi pek çok konuda çözümü kolay olmayan sorunlar ortaya çıkarmıştır. Dünya bu sorunların üzerine dikkatli, temkinli ve katılımcı bir şekilde gitmekte; ülkeler, acele ile alınmış kararlarla internetteki gelişmenin önünü kesmek istememektedir. Çünkü bunun, ülkelerinin gelişimine vereceği zararın hesabını veremeyeceklerini biliyorlar.

Geleneksel medyalarla aynı yöntemlerle kontrol edilmeye çalışıldığında, Türkiye'de bu sektörün gelişmesi engellenecek, bu hizmetler yurt dışına kaçacaktır. Önüne geçilmesi istenen sakıncaların bu şekilde azaltılmasını teknik açıdan olası görmüyoruz. Öte yandan, hedef aldığı kişilere karşı etkin olmayan bu önlemler, büyük çoğunluğu teşkil eden sorumlu kullanıcılara sıkıntı verecektir. Bu gelişmelerin sonucu, matbaada olduğu gibi "pire için yorgan yakmak" olacaktır.

Bugün internette işlendiği söylenebilecek ciddi bazı suçları işleyenlerin, mevcut düzenlemeler çerçevesinde cezalandırılması yolları aranabilir ve devlet tıpkı gelişmiş ülkeler gibi bu teknolojinin etkin kullanımını öğrenmeye çalışabilir. Büyük ve önemli bilgisayarları dünyanın diğer ucundan yazdıkları programlarla kullanılamaz hale getiren saldırganların ABD yetkililerince başarılı takibi bunun bir örneğidir.

Sayın Milletvekillerimiz

Bu konudaki düzenlemelerin aceleye getirilmemesi, Üniversiteler, İnternet Kurulu ve Sivil Toplum Örgütleri'nin görüşü alınarak yapılmasını savunuyoruz. Lütfen, internet konusunda aceleci ve zarar verici bu düzenlemeden kaçınınız. Türkiye İnternetinin gelişmesi için yapılması yıllardır beklenen yasal düzenlemeler var: tüketici hakları, sayısal imza, noterlik, vb. gibi. Bütün bu düzenlemelerin, dünyadaki gelişmeleri takip eden, konuyu bilen kişilerin katılımı ile, özenle ve incelikle yapılması gerekmektedir. Biz İnternet Kurulu olarak yeniden yapılandık. Bir hukuk çalışma grubu oluşturuyoruz. İnternet konusunda gereken düzenlemeler için öncülük ve koordinatörlük görevine talibiz. İnterneti Türkiye ve Türkiye'nin insanları için en etkin şekilde ve sakıncalarını en aza indirerek kullanmak için gerekenleri beraberce yapalım.

Türkiye'nin ülke olarak, internetin nispeten marjinal olan problemleri

yönlerine değil, büyük potansiyeli olan olumlu yönlerine odaklanması gerekir. İnterneti ülkenin rekabet gücünü artırma, dünya ile bütünleşme ve Avrupa Birliği'ne girme stratejisinin bir parçası yapmalıyız. Türkiye'nin interneti büyütme yollarını tartışması gerekir; okullarımızı nasıl internete taşıyız, KOBİ'leri e-ticarete nasıl alıştırabiliriz, rekabet gücümüzü artırmak için interneti nasıl kullanırız, devleti nasıl etkin, verimli, hızlı ve vatandaşa saygılı hale koyabiliriz gibi soruları tartışması gerekir. İlgili tüm partilerin katılımı ile saydam ve sürekli çalışan mekanizmalar kurmalı; bu mekanizmalar aracılığı ile ulusal politikalar, master plan, gerekli eylem planları, teşvik ve düzenleme mekanizmalarını hemen oluşturmalıyız.